

Behçet Necatigil (1916, İstanbul - 1979, İstanbul)

Cumhuriyet devri şairlerinden. İstanbul Yüksek Öğretmen Okulunu bitirdi, 1940-1972 yılları arasında çeşitli okullarda edebiyat öğretmenliği yaptı, İstanbul Eğitim Enstitüsünden emekli oldu.

Çağdaş Türk edebiyatının önde gelen şairlerinden olan Necatigil, radyo oyunu ve edebiyat araştırmaları alanında da eserler verdi, Almancadan otuzun üzerinde çeviri yaptı. Ölümünden sonra ailesi tarafından konulan Necatigil Şiir Ödülü, 1980 yılından bu yana verilmekte.

Behçet Necatigil'in *Korku* çevirisi ilk olarak 1953'te (Varlık Yayınları, İstanbul) yayınlanmıştır.

Yordam Edebiyat: 151 • **Korku** • Stefan Zweig
ISBN 978-605-5541-85-9 • *Türkçesi*: Behçet Necatigil
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Birinci Basım*: Şubat 2013
Altıncı Basım: Nisan 2026
© Selma Necatigil, 2011; © Yordam Kitap, 2025

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Kuloğlu Mahallesi Altıpatlar Sokak Çubukçu Çıkmazı No.1/A Beyoğlu-İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
www.instagram.com/yordam.edebiyat

Baskı: **Pasifik Ofset** (Sertifika No: 44451)
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere / İstanbul
Tel: 0212 412 17 77

STEFAN ZWEIG

KORKU

ÖYKÜ

TÜRKÇESİ
BEHÇET NECATİGİL

yordam
edebiyat

STEFAN ZWEIG:
BİR HÜMANİSTİN
SANATÇI OLARAK
PORTRESİ

Stefan Zweig, varlıklı bir Yahudi ailenin çocuğu olarak 1881 yılında Viyana'da dünyaya geldi. Yetişme çağında, ailesinin toplum içindeki saygınlığını yükseltecek ciddi bir eğitim alması sağlandı. Felsefe doktorası yaptı; edebiyat, psikiyatri ve müzikle ilgilendi. Akademik eğitimin yanı sıra, Viyana'nın zengin, kozmopolit kültüründen alabildiğine beslendi. İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Latince ve Yunanca biliyordu. Sahip olduğu kültürel donanım Zweig'ı, Batı'nın hümanist geleneğine bağlamış ve 20. yüzyılın birleşik Avrupa idealine doğru yönlendirmişti.

I. Dünya Savaşı başladığında, Zweig silah taşımayı reddetti ve vatani görevini, Savunma Bakanlığının arşivinde hizmet vererek yerine getirdi. Çok geçmeden, arkadaşısı Fransız yazar Romain Rolland gibi barış yanlısı bir politik tutumu benimseyerek Avusturya'yı terk etti ve savaşın sonuna dek İsviçre'de kaldı. Zweig barış fikrini savunmayı yaşamı boyunca sürdürecekti, ne var ki savaş tamtamlarının kulakları sağır ettiği dünyada barış ve sağduyu çağrısı yankı bulmayacaktı.

İlk dünya savaşını izleyen 1920'li yıllar, Stefan Zweig'in yazarlık kariyerindeki en verimli dönemidir. Edebiyata şiirle başlamış ve ilk şöhretini Baudelaire, Verlaine gibi şairlerden yaptığı çevirilerle sağlamış olsa da, bu dönemde yazdığı uzun ve kısa öyküler ile usta bir yazar olduğunu kanıtlamıştır. *Korku* (1920), *Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu* (1922), *Amok* (1922), *Bir Kalbin Ölümü* (1927), *Karışık Duygular* (1927), *Bir Kadının Yirmi Dört Saati* (1927), *Sahaf Mendel* (1929) gibi çoğu uzun öykü (*novella*) türündeki anlatıları bugün 20. yüzyıl klasikleri arasında sayılıyor.

Zweig'in karakter yaratma ve karakterlerinin ruhsal gerilimlerini aktarma becerisini Freud'la olan dostluğuna ve onun kurucu teorisine borçlu olduğu hep söylene gelmiştir. Öte yandan, hikâye anlatıcılığındaki mahareti ve daha ilk sayfalarda yükselttiği gerilimi anlatının sonuna dek dorukta tutabilme ustalığıyla da benzersizdir. Pek çok eserinin sinemaya uyarlanmış olduğunu, iç ve dış "çatışma"ları yansıtmada ne denli başarılı olduğunu bir ispatı olarak belirtelim.

Zweig, biyografi türünde de çok sayıda eser üretmiş; tarih, felsefe ve edebiyat alanındaki araştırmalarını renkli ve şiirsel üslubuyla bezeyerek pek çok ünlü şahsiyetin hayatını kalemiyle canlandırmıştır. Biyografisini yazdığı ünlüler arasında Nietzsche, Erasmus, Montaigne gibi düşünürler; Marie Antoinette, Maria Stuart gibi kraliçeler; Balzac, Dickens, Dostoyevski, Stendhal, Tolstoy gibi edebiyat dehaları bulunmaktadır. Deneme tarzında yazdığı *Yıldızın Parladığı Tarihsel Anlar* (1927) başlıklı kitabında, tarihe mal olmuş on iki kişinin hayatlarından kısa kesitleri minyatür gibi işlemiştir.

1933'te Nazilerin ateşe attığı kitaplar arasında Stefan Zweig'ın yazdıkları da bulunuyordu. Zweig 1934 yılında Avusturya'yı bir kez daha terk etmek zorunda kaldı ve İngiltere'ye yerleşti. Hitler ordularının Fransa'yı işgalinden sonra Atlantik'i geçerek ABD'ye, oradan da Güney Amerika'ya gitti. Son büyük eserlerinden *Merhamet* (1939) ile ölümünden sonra yayınlanan *Satranç Ustası* (1942), Zweig'ın ikinci eşi Lotte ile birlikte oradan oraya sürüklendiği bu ümitsiz yılların ürünüdür.

Lotte ve Stefan Zweig, 1940 yılının Ağustos'unda Brezilya'nın Rio de Janeiro kenti yakınlarına yerleşmeye karar verdiler. Burada tamamladığı ve Avrupa'nın savaş öncesi kültürel hayatını, özellikle de Viyana'yı anlattığı otobiyografik metin *Dünün Dünyası* (1942), Zweig'ın en son yapıtı oldu. O, Avrupa'nın kendini imha ettiğine ve bir daha eski haline asla dönemeyeceğine inanıyordu. 22 Şubat 1942'de Lotte ile veda notlarını yazdılar, çok miktarda ilaç alarak son uykularına daldılar. Uzun yıllar sonra başka bir yazar (Clive James), Zweig'ın, "hümanizmin tecessüm etmiş hali, canlı bir örneği" olduğunu söyleyecekti. Yazık ki temsil ettiği hümanist değerler ölümlerinde dünyada savaş cinneti, faşizm ve hoşgörüsüzlük hâlâ sürüyordu.

KORKU

BAYAN IRENE, âşığının dairesinden çıkmış, apartmanın merdivenlerini iniyordu ki, birden yine o anlamsız korkuya kapıldı. Gözlerinin önünde kara bir topaç vınlayarak dönmeye başlamış, dizleri donup kaskatı kesilmişti. Ansızın yere kapaklanmamak için hemen parmaklığa tutunmak zorunda kaldı. Bu tehlikeli ziyareti ilk defa yapmıyor; bu ani ürpertiye alışmış bulunuyor, ama içindeki olanca karşı koymaya rağmen evine dönerken her seferinde o saçma ve gülünç korkunun beyhude bunalımlarından kendini koruyamıyordu. Randevuya gelişi daha kolaydı şüphesiz. Arabayı sokağın köşesinde durduruyor, sağa sola bakmadan, hızlı hızlı birkaç adımda apartman kapısına geliyor, sonra bir koşu basamakları çıkıyor, içinde sabırsızlığın da tuttuğu o ilk korku, hoş geldin diyen bir kucaklayışta sıcak sıcak eriyip gidiyordu. Ama sonra, evine döneceği zaman korku, bir üşümeyle geliyor, Irene o esrarengiz dehşeti duyuyor, bu dehşete bir suç ürpertiyle, sokakta yabancı bakışların nereden gelmekte olduğunu yüzünden okuyabilecekleri, şaşkınlığını kaba bir gülümseyişle karşılayacakları şüphesi, o saçma delilik de karışıyordu. Âşığının yanında geçen son dakikalar, bu önsezinin

gittikçe artan sıkıntısıyla zehirleniyordu: Gideceğine yakın elleri sinirli bir telaşla titriyor, âşığının sözlerini dalgın dinliyor, onun tutkunluklarının son serpin-tilerini acele geri çeviriyor, bütün benliğiyle gitmek, uzaklaşmak için çırpınıyor, âşığının dairesinden, bu apartmandan, bu maceradan kaçıp kendi sakin burjuva âlemine dönmek istiyordu. Derken şimdi de sıra, kendisini boş yere yatıştırmaya çalışan o sözlere geliyordu; heyecandan bunları ancak işitiyor, sonra gizleyen kapının berisinde, dışarısını dinleyiş saniyeleri başlıyor, merdivenlerden inip çıkan biri var mı diye dışarıya kulak veriyordu. Fakat kapının hemen dışında sabırsız bastırmak için, korku, onu bekliyor; bu korku kalbinin atışlarına öylesine hükmediyordu ki Irene, birkaç basamak merdiveni âdeta soluk soluğa iniyordu.

Bir dakika, gözleri kapalı, öylece durdu; sahanlığın loş serinliğini hırsla içine çekti. Birden yukarı katlardan birinde bir kapı hızla kapandı, Irene ür-küp kendini topladı. Elleri kendiliğinden, yüzün-deki kalın tülü daha sıkı kapamaya doğru giderken, çabucak merdivenlerden indi. Şimdi sonuncu ve en korkunç dakikanın tehdidini yaşıyor, yabancı apart-manın kapısından sokağa çıkmak dehşetine hazırlanı-yordu: Atlamak üzere bir atlet gibi başını eğdi, ani bir kararlar aralık kapıya doğru yürüdü.

Birden, anlaşılan içeri girmekte olan bir kadına sert bir şekilde çarptı. Şaşırarak, “Pardon!” dedi ve

kadının yanından hemen geçip gitmeye davrandı. Ama kadın kapıyı tıkamış, öfkeli, aynı zamanda ulu orta bir alayla, gözlerini Irene'ye dikmişti. Cırlak bir sesle ve yüz­süz, "Eh, işte nihayet yakaladım!" diye bağırdı. "Tabii, namuslu bir kadınsınız, sözüm ona! Kocanız var, bunca paranız var, her şeyiniz tamam; bir de tutmuş zavallı bir kızın âşığı­nı ayartıyorsunuz..."

"Allah aşkına... Durun... Yanılıyorsunuz..." diye kekeledi Bayan Irene ve sıvışmak için beceriksiz bir harekette bulundu, fakat kadın cüsseli vücuduyla kapıyı doldurmuş, şirretliği ele almıştı: "Hayır, yanılmıyorum... Sizi tanıyorum... Siz Eduard'ın yanından, dostumdan geliyorsunuz... Şimdi sizi nihayet ele geçirdim, onun şu son günlerde bana ayıracak zaman bulamayışının sebebini şimdi anladım... Demek sizin yüzünüzden... Sizi şıllık sizi!"

Bayan Irene ölü bir sesle, "Allah aşkına bağırmanın, n'olursunuz!" diyerek kadının sözünü kesti ve bir otomat gibi, avludan yana geri çekildi. Kadın ona alaylı alaylı bakıyordu: Bu titreyen korkudan, bu apaçık perişanlıktan hoşlanmıştı sanki. Çünkü şimdi kendinden emin, alaycı ve memnun bir gülümseyişle kurbanını süzüyordu. Sesi, duyduğu kaba hazdan yayvanlaşmış, âdeta keyfe gelmişti.

"Demek siz evli hanımefendiler, soylu kibar hanımlar, başkalarının erkeklerini ayartmaya giderken böyle giyinirsiniz. Yüzünüze tül korsunuz, öyle ya,

sonradan yine kibar kadın pozunda olmak için tül kullanırsınız...”

“Siz benden... Benden ne istiyorsunuz? Ben sizi tanımıyorum ki... Gitmeliyim...”

“Gitmelisiniz... Tabii... Sayın eşinizin yanına gitmelisiniz... Sıcacık odanıza gitmelisiniz. Tekrar hanımefendiliğinizi takınmalı, hizmetçilerinizi çağırıp üstünüzü başınızı çıkarmalarını söylemelisiniz... Ama bizim gibiler ne haldedir, açlıktan geberip gidiyorlar mı, kibar hanımefendiler bunu düşünmezler bile... Elimizde kala kala bir erkek kalmıştır, hanımefendilerimiz onu da elimizden alırlar, tamam...”

Irene, birden kendini topladı, zihninde beliren müphem bir düşünceye uyararak elini para çantasına soktu, parmaklarına ilişen bir kâğıt parayı çıkardı:

“İşte... Buyurun... Ama bırakın beni... Bir daha hiç gelmem buraya... Size söz veriyorum.” Kadın kötü kötü bakarak parayı aldı, alırken de, “Şıllık!” diye mırıldandı. Bayan Irene bu sözü duyunca irkil-di, ama kadının kapıyı serbest bıraktığını görünce, intihar eden birisinin kendini kuleden fırlatışı gibi hissiz, soluksuz dışarı fırladı. Koşarken çehrelerin eciş bücüş şekiller halinde yanından kayıp geçtiklerini hissetti; kalabalığın içinden kararmış bakışlarıyla güç bela sıyrılıp kendini köşede duran bir otomobile attı. Vücudunu bir külçe gibi minderlerin üzerine bıraktı, sonra içinde her şey dondu, hareketten kesildi ve şoför hayret içinde, nihayet, bu garip yolcuya, ne-

reye gideceğini sorduğu vakit, bir an boş bakışlarla şoförün yüzüne baktı; durmuş zihni aradığı kelimeleri neden sonra derleyip toparlayabildi, “Güney istasyonuna!” dedi bir çırpıda; sonra birdenbire kadının, kendisini izleyebileceği düşüncesine saplanarak, “Çabuk, çabuk, çabuk gidin!” diye tamamladı.

Bu karşılaşmanın kendisini canevinden nasıl vurduğunu ancak otomobil hareket edince duydu. Kurumuş, kavrulmuş şeyler gibi donmuş, iki yana sarkmış ellerini yokladı, birden sarsılarak titremeye başladı. Boğazından yukarı acı bir şey yükseliyor, kusası geliyor, bir yandan da bağırnı bir kramp gibi altüst etmek isteyen anlamsız, uyuşuk bir öfke duyuyordu. Bir olta iğnesi gibi beynine saplanmış bu yaşantının dehşetinden kurtulmak için bağırarak veya sağı solu yumruklamak istiyor; alaycı gülüşüyle o harap suratın, o sokak kadınının pis soluklarından yükselen o leş gibi buharların, hınçtan kudurarak yüzüne şirret ve bayağı sözler tükürmüş o pis ağzın, kendisini tehdide kalkan o kızıl yumruğun azabını yaşıyordu. Bulantı duygusunun daha da kuvvetlendiği, boğazında bir şeyin gitgide yükseldiği, üstelik hızlı giden arabanın kendisini sağa sola attığı bir sırada şoföre yavaş sürmesini söylemek istiyordu ki, tam zamanında, artık belki yol ücretini ödeyecek kadar parası kalmadığını hatırladı; çünkü bütün kâğıt paralarını şantajcı kadına vermişti. Telaşla arabayı durdurdu, şoförü yeniden şaşkınlığa

uğratarak, birdenbire otomobilden indi. Bereket, kalan para yetti. Ama bu sefer de yabancı bir semtte, hareket ve bakışları kendisine maddi acılar veren telaşlı insanların itişip kakışmaları arasına düşmüştü. Korkudan sanki pelteleşmiş dizleri de adımlarını isteksiz atıyordu. Ama eve gitmeliydi mutlaka. Olanca enerjisini toplayarak, insanüstü bir çabayla, bir bataklıkta veya diz boyu karda bata çıka yürüyormuş gibi bir sokaktan öbürüne sürükleniyordu. Nihayet evine geldi, sinirli bir telaşla merdivenlere atıldı, fakat huzursuzluğu dikkat çekmesin diye, hemen yatıştırdı bu telaşını.

Hizmetçi mantosunu alıp da kendisi, bitişik odada kızının, ağabeyiyle gürültü patırtı oynadıklarını duyduğu, yatışmış bakışları dost-aşına şeyleri kavradığı zaman, bir dış parıltı halinde tekrar eski metanetine kavuştu; ama içten içe heyecan dalgaları, gergin göğsünde hâlâ ızdıraplı, yuvarlanıp duruyordu. Peçesini çıkardı, bir şey olmamış gibi görünmeyi iyice aklına koyarak yüzüne pudra gezdirdi, yemek odasına geçti; akşam yemeğine hazır sofrada başında kocası gazetesini okuyordu.

“Geç kaldın geç, Irene’ciğim!” diyerek adam, şefkatli bir sitemle karısını selamladı, kalkıp yanağından öptü; bu öpüş kadında, elinde olmayan, sıkıntılı bir utanç duygusu yarattı. Sofraya oturdular. Daldığı gazeteden pek ayrılmayarak, kayıtsız bir sesle sordu adam: “Neredeydin?”